

Příloha k protokolu o SZZ č.
Vysoká škola: **Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích**
Filozofická fakulta
Ústav bohemistiky

Jméno: **Bc. Vojtěch VÁVRŮ**

Datum odevzdání posudku: **13. 6. 2017**

Obor: **Bohemistika navazující**
Oponenta diplomové práce:
PhDr. Štěpán Balík, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

PŘÍJMENÍ A PŘEZDÍVKY V OBCI ČESKÝ RUDOLEC

Ve své diplomové práci Vojtěch Vávru shromáždil, roztřídil a zanalyzoval příjmení a přezdívký obyvatel Českého Rudolce, obce, která leží na historickém pohraničí Moravy a Čech. Struktura textu a autorův výklad jsou přehledné. S výjimkou metodologické části nemám k jeho práci vážnějších připomínek. Vávruv příspěvek tvoří další střípek mozaiky do pomyslné antroponomastické mapy jižních Čech a okolí, které pod vedením lingvistů ÚBO FF JU v Českých Budějovicích léta soustavně vzniká.

Problematická je metodologie a metodika jeho DP, tedy základ práce. Vávru čtenáře například neinformuje, jakým způsobem příjmení z Českého Rudolce shromáždil. Vychází snad z volebního seznamu? Svůj postup by měl během obhajoby vysvětlit. Jediné, co v této souvislosti totiž konstatuje, je věta: *Pro část praktickou bylo třeba opatřit si jmenný seznam veškerých příjmení současných obyvatel obce český Rudolec* (s. 12). Diplomant provádějící antroponomastickou sondu však musí jasně vymezit pole svého bádání. Rovněž mi nepřipadá adekvátní, aby informace náležející do metodologické kapitoly byly částečně suplovány až v samotném závěru, a to s dovětkem konstatujícím zjištění sondy (s. 97–99). Na s. 12 místo metodologického popisu autor jen uvádí dlouhý seznam teoretické literatury, kterou uvozuje vágním komentářem o nutnosti se s ní seznámit. Na s. 13 pak tento seznam znovu opakuje a přidává další prázdné komentáře typu: *Velmi používanými publikacemi byly monografie ...* Takovou informaci však čtenář najde v seznamu literatury.

Naopak propracovanější je kapitola teoretická, v níž diplomant prokazuje schopnost kompilace různých sekundárních zdrojů (Svoboda, Pleskalová, Šrámek, Harvalík, Knappová, Moldanová, Komárek). Nápaditě autor překládá také přehled české onomastiky, a to formou medailonů jednotlivých jazykovědců. Jen škoda, že takové expozé není jednotné. U Josefa Beneše uvádí životní data, u dalších ale již nikoliv. Přehled by autor mohl ještě doplnit například o významného olomouckého toponomastika mladší generace Jaroslava Davida. Lze říct, že jistá nedůslednost je pro práci typická. Vávru, třídě vlastní jména, uvádí totiž příklady konkrétních jmen jen někde (s. 22n.).

Orientaci v DP Vojtěcha Vávry znesnadňuje počátek praktické části, kterému chybí jak výrazný název podkapitoly, tak i vhodný úvod. Autor zahajuje výklad úsečným, byť celkově cenným přehledem slovo-*tvorných* sufixů s názvem *5 Produktivní slovo-*tvorné přípony při tvoření příjmení* – s. 40). O tom, že se jedná o vstup do praktického oddílu, se čtenář dozvídá až z následující podkapitoly (s. 41). Diplomantovu sondu týkající se příjmení a přezdívek považuji za zdařilý přehled onym v jedné z menších českých obcí. Jejich třídění považuji za přehledné. Velmi pozitivně hodnotím umístění rejstříku příjmení, který usnadňuje čtenářovu orientaci v textu. Při etymologickém výkladu příjmení autor vychází z dostupné sekundární literatury. Nejčastější příjmení představuje *Tesař / Tesařová* (30) a až na druhém*

místě je *Novák / Nováková* (25). Nápaditěji – často na základě osobní zkušenosti – je pak diplomant nucen vyložit vznik přezdívek. Tak jako v jiných antroponomastických diplomových pracích je tato leckdy zábavná část poctou tvořivého lidského ducha. (Např. *Tojota* vznikla na základě časté nositelovi odpovědi „to jo“ – s. 84). Vávru také zdokumentoval tři případy kolektivních přezdívek *Lověťáci* (rodina Lovětínských, jejíž členové se často vyskytují na kulturních akcích), *Pat a Mat* (dva nešikovní kutilové – s. 83), *Zikmund a Hanzelka* (dva místní cestovatelé – s. 84). Ve velké míře se objevují pro naši dobu typická anglická zakončení *Braby, Cajzi, Horvi, Kašpi* aj. Na okraj komentáře k praktické části si dovoluji zmínit ještě několik drobných připomínek, resp. návrhů, jak precizovat etymologický výklad. Bylo by možné uvažovat v případě některých příjmení – např. *Buzek* (s. 45), *Krčmar* (s. 56), *Kuča* (s. 63) – o jejich regionálním zakotvení? Příjmení *Zeiser*, resp. přezdívky *Cajzi* (s. 74, resp. 92) lze interpretovat podle *cajzl* (č. *čížek*) také ve významu „Čech“ či „Praha“ (Slovník nespisovné češtiny 2006, s. 77). U přezdívky *Kalač* (s. 83) bylo možné odkázat na nářeční podobu a více objasnit jazykové souvislosti jednoho z výkladů, např. místní jazykový kontext (viz ČJA1, s. 390, 392n.).

V práci lze zřídka nalézt různé formální prohřešky. Jedná se o překlepy: *přičemž velký důraz je kladem* (s. 21), stylistické nedostatky jako například nadbytečné *tedy*, které smysl výpovědi zastírá: *Pokud se dítě narodilo v cizině, zejména tedy mimo Evropskou unii ...* (s. 33). Nepříliš šťastné je řešení úvodní věty k výčtu přípon – s. 41: *Počítali jsme zakončení na – i v případě pojmenování neodvozeného, ...* Mohl by autor vysvětlit konkurenci tvarů superlativu *nejvíce kuriózní x nejkurióznější* a *nejvíce zastoupený x nejzastoupenější* (s. 41 a 79). Proč diplomant volí vždy opisné tvary?

Zřídka se objevují i citační nepřesnosti: (*Knappová, 1985, [online]*) V hranaté závorce bych u webového odkazu očekával datum poslední návštěvy. Nerozumím, podle jakého kritéria Vávru v seznamu literatury vyděluje podskupinu *Ostatní zdroje*, v níž jsou obsaženy jak odborné monografie, tak i diplomové práce aj. (s. 103n.).

V souvislosti se Šrámkovou argumentací (onomastika a její charakter lingvistický, resp. langový – s. 21) bych se rád zeptal, zda by diplomant mohl objasnit vztah parole a langue v případě přezdívek?

Třebaže diplomová práce Vojtěcha Vávru obsahuje dílčí nedostatky, dovoluji si tvrdit, že její celkový charakter a výsledek, představující analýzu konkrétního antroponomastického materiálu jeho domovského Českého Rudolce, je cennou sondou.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Klasifikace: **velmi dobře**

.....
podpis oponenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 13. června 2017

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte